

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 739/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Námestie legionárov 5, Prešov, zastúpeného advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, Advokátska kancelária, Námestie SNP 7, Stropkov, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv garantovaných čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv garantovaných čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 5/2013 z 19. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2014 doručená sťažnosť Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (ďalej len

„sťažovateľ“), ktorou namietalo porušenie svojich základných práv garantovaných čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv garantovaných čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 MCdo 5/2013 z 19. marca 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Napadnuté uznesenie bolo podľa zistení ústavného súdu sťažovateľovi doručené 15. augusta 2014.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti v úvode popísal skutkový stav takto: *„V právnej veci vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14C/232/2011 sme dňa 13. 02. 2012 vstúpili do konania v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka podľa ust. § 93 ods. 2 O. s. p. Pre vstup vedľajšieho účastníka do konania podľa § 93 ods. 2 O. s. p. je rozhodujúca skutočnosť, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS je právnickou osobou, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (zák. č. 250/2007 Z. z.), a že vedľajší účastník vstúpil do konania na ochranu práv a oprávnených záujmov spotrebiteľa.*

Po tom, ako nám bol v konaní doručený návrh na začatie konania a jeho prílohy sme vo veci podali dňa 23. 02. 2012 vyjadrenie, v ktorom sme okrem iného vzniesli námietku premlčania žalobcom uplatňovaného nároku.

Okresný súd Žilina následne rozsudkom zo dňa 22. 03. 2012 č. k. 14C/232/2011-47 žalobu vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania zamietol. Citovaným rozsudkom zároveň vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal z dôvodu neúčelnosti. Neúčelnosť videl v tom, že spotrebiteľské združenie ako odborník v danej oblasti má byť schopné poskytnúť spotrebiteľovi pomoc samo bez potreby zastúpenia advokátom. Vedľajší účastník podľa názoru prvostupňového súdu vstupuje do tisícky obdobných sporov, pričom sa nejedná o zložité spory a vyjadrenia právneho zástupcu sú zhodné s vyjadreniami v iných konaniach.

Proti citovanému rozsudku Okresného súdu Žilina podal vedľajší účastník dňa 25. 04. 2012 odvolanie v časti, v ktorej mu nebola priznaná náhrada trov konania. V odvolaní podrobne argumentoval, prečo považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za nesprávne. Je to predsa žalobca, ktorý zaplavuje slovenské súdy tisíckami žalôb o premlčané pohľadávky, pričom vznesenie námietky premlčania je najúčelnejšou a najhospodárnejšou obranou akú mohol vedľajší účastník zvoliť. Z uvedených dôvodov žiadal rozhodnutie v jeho napadnutej časti zmeniť a vedľajšiemu účastníkovi priznať náhradu trov konania.

Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 31. 07. 2012 č. k. 6Co/228/2012-90 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pre paušálny vstup združenia do konania nebol žiadny dôvod, združenie ako vedľajší účastník iba zbytočne navýšilo trovy konania, najmä, keď sa dalo zastúpiť advokátom. Takéto konanie podľa názoru súdu navodzuje dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia.

Vedľajší účastník následne podal dňa 21. 09. 2012 podnet generálnemu prokurátorovi na podanie mimoriadneho dovolania, ktorému generálny prokurátor vyhovel a proti citovanému rozhodnutiu Krajského súdu v Žiline podal mimoriadne dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 19. 03. 2014 sp. zn. 6 MCdo/5/2013 mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej - ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch v Slovenskej republike nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde.“

3. Samotné námietky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ zhrnul takto: «... vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník hlavný a má platiť aj „rovnosť účastníkov“ ako jeden zo základných princípov súdneho konania, potom neexistuje rozumný dôvod nepriznať vedľajšiemu účastníkovi trovy právneho zastupovania za situácie, ak nárok na náhradu trov vznikne účastníkovi, ktorého vedľajší účastník v konaní podporoval.

Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí uvádza, že trovy konania vedľajšieho účastníka je potrebné považovať za neúčelne vynaložené, nakoľko advokát zastupoval vedľajšieho účastníka v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní podľa názoru súdu mení len o aktualizáciu tej - ktorej veci a jej individualizáciu.

Zo skutkového stavu v predmetnej právnej veci jednoznačne vyplýva, že súd žalobu zamietol v dôsledku vznesenej námietky premlčania zo strany vedľajšieho účastníka. Ak sa preto súd zaoberá neúčelnosťou našich trov, pričom práve vďaka pôsobeniu vedľajšieho účastníka v konaní došlo k úspechu žalovaného, jeho argumentácia sa stáva skutkovo aj právne nepresvedčivou. Rovnako protirečivo vyznieva konštatovanie o všeobecnosti podaní vedľajšieho účastníka. Nevieme akou inou právnou argumentáciou by sme mali reagovať na obsahovo totožné žaloby žalobcu, keď tento si po celom Slovensku dlhodobo a bez akýchkoľvek rozpakov uplatňuje premlčané pohľadávky resp. pohľadávky z neprijateľných zmluvných podmienok. V predmetnom právnom spore bolo potrebné preštudovať žalobu a prílohy, zhodnotiť právnu podstatu veci a náležite právne reagovať. Naše vyjadrenie, v ktorom sme uplatnili námietku premlčania bolo náležité, vecné a účelné.

Poukazujeme na skutočnosť, že nie my, ale žalobca doslova zahlcuje súdy desaťtisícami žalôb o premlčané pohľadávky, pohľadávky z neprijateľných zmluvných podmienok a po použití nekalých obchodných praktík. My sme tento súdny spor nevyvolali, len sme reagovali na nedôvodnú žalobu žalobcu. Ak teda žalobca podal opakovane nenáročnú typovú, formulárovú žalobu, my sme museli na túto žalobu opakovane ako aj v iných veciach obdobnou právnou argumentáciou reagovať a následne súd vo veci vydal opakovane ako aj v iných veciach obdobné rozhodnutie s právne rovnakou argumentáciou. Náš postup, ale aj postup súdu bol predsa vyvolaný činnosťou žalobcu, ktorý žaloval nedôvodnú pohľadávku. Príčinou veľkého počtu našich vstupov do konania, prípadne veľkého počtu nami vznášaných námietok premlčania nie je samoúčelnosť namietaná Najvyšším súdom SR, ale nevyhnutnosť reagovať na obrovské množstvo týchto žalôb.

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS je založené predovšetkým z obetí nekalých praktík dodávateľov na finančnom trhu a snaží sa presadzovať očistu týchto právnych vzťahov. Poukazuje na neprimerané zmluvné podmienky, nekalé obchodné praktiky, ale aj na celospoločenský fenomén civilnoprávnej úžery. Združenie je bezmajetné, nemá potrebné materiálne ani personálne zázemie preto je odkázané na pomoc advokátov,

keďže dodávatelia (inkasné spoločnosti, banky, nebankovky, operátori...) zaplavili súdy desaťtisícami žalôb o nedôvodné pohľadávky.

Súdy vo svojich rozhodnutiach zároveň poukazujú na skutočnosť, že spotrebiteľské združenie by malo byť odborníkom vo svojej oblasti, preto by nemalo potrebovať ďalšiu pomoc zo strany advokátov. Zo žiadneho zákonného ustanovenia však nevyplýva, aby sa účastník odborne spôsobilý nemohol dať v súdnom konaní zastúpiť advokátom. Prečo by združenie muselo byť odborníkom v danej problematike, keď si ho zakladajú laici, ktorí boli sami poškodení rôznymi praktikami dodávateľov. Prečo by títo laici mali byť odborníkom dokonca na právo procesné, pričom na druhej strane stojí špecializovaná advokátska kancelária žalobcu. ...»

4. Následne sťažovateľ uvádza viaceré rozhodnutia krajských súdov Slovenskej republiky, rozhodnutia najvyššieho súdu, ako aj rozhodnutia súdov Českej republiky týkajúce sa rozhodovania o trovách konania. Záverom k týmto úvahám sťažovateľ doplnil, že *„práve zo skutkového a právneho stavu v prejednávanej právnej veci vyplýva flagrantné porušenie základných práv sťažovateľa ústavne nekonformnými a arbitrárnymi rozhodnutiami všeobecných súdov“.*

5. Nakoniec sťažovateľ svoje námietky uzavrel takto: *„Najvyšší súd SR nás napadnutým rozhodnutím diskvalifikoval vo vzťahu k nášmu právu na náhradu trov právneho zastupovania. Právo na právnu pomoc nemôže bez rozmeru práva na náhradu trov konania nájsť zmysluplné uplatnenie v občianskom súdnom procese. Ústavný rozmer práva účastníka na náhradu trov konania v úspešnom súdnom spore vyplýva z nálezov Ústavného súdu SR, napr. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08, II. ÚS 122/09.*

Občianske súdne konanie má byť jednou zo záruk zákonnosti, pod ktorou treba rozumieť právnu istotu pri aplikácii práva súdom, a to v rozsahu zabezpečujúcom naplnenie spravodlivej ochrany subjektívnych práv účastníkov konania v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v súlade s právom na spravodlivý súdny proces zaručeným článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.

S poukazom na uvedené sa Najvyšším súdom SR tvrdená neúčelnosť právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka prieči princípu spravodlivého súdneho procesu a princípu rovnosti účastníkov.“

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho základné práva garantované čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, základné práva garantované čl. 11 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základné právo podľa čl. 47 charty. Ďalej sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 228/2012 z 31. júla 2012 a rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 14 C 232/2011 z 22. marca 2012 a účastníkom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

8. Najvyšší súd napadnuté uznesenie odôvodnil takto: *„Niet pochýb o tom, že trovami konania v zmysle ustanovenia § 137 O. s. p. je (okrem iného) aj odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát. Ide pritom o trov, ktoré vznikli účastníkovi konania od momentu začatia konania do jeho skončenia. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania ako celku. Z hľadiska kritérií spravodlivého procesu môže nadobudnúť relevantnú dimenziu vtedy, ak by ustanovenia, ktoré opravujú rozhodovanie o náhrade trov konania boli interpretované a aplikované ľubovoľne, svojvoľne alebo v zjavnom rozpore s princípmi spravodlivosti.*

Povinnosť hradiť trov konania spočíva v tom, že súd uloží jednému z účastníkov povinnosť nahradiť trov konania, ktoré (v priebehu konania) tento druhý účastník už zaplatil. Táto povinnosť nezahŕňa všetky trov konania, ale iba tie, ktoré boli potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva, teda súd nemôže uložiť účastníkovi konania

povinnosť nahradiť také trovy, ktoré druhý účastník vynaložil zbytočne. Z uvedeného je zrejmé, že predpokladom priznania náhrady trov konania (v zmysle citovaného zákonného ustanovenia) v konaní úspešnému účastníkovi je účelnosť trov vynaložených na uplatňovanie alebo bránenie práva. Posúdenie otázky účelnosti vynaložených trov právna úprava ponecháva na zváženie súdu, ktorému nemožno toto oprávnenie uprieť. Naopak, je to povinnosť súdu, v rámci ktorej musí prihliadnuť na osobitosti každého jedného prípadu a svoje úvahy a závery dostatočne odôvodniť. Dôraz na účelnosť náhrady trov, ktoré sa majú nahradiť je opodstatnený a pre procesné právo typický. Pokiaľ súd neprizná úspešnému účastníkovi náhradu trov konania z dôvodu, že trovy neboli vynaložené účelne, odôvodnenie musí zamerať práve na nadbytočnosť a neúčelnosť vynaložených trov.

Z obsahu spisu vyplýva, že vedľajší účastník vstúpil do konania podaním z 13.2.2012 (oznámenie o vstupe) a súčasne s ním predložil aj plnomocenstvo JUDr. Ambróza Motyku z 2.1.2012 a požiadal o doručenie návrhu na začatie konania, jeho príloh a navrhol aj priznať mu náhradu trov konania. Z druhého odseku udeleného splnomocnenia je zrejmé, že vedľajší účastník splnomocnil menovaného advokáta najmä „na právne zastupovanie spočívajúce vo vstupe Združenia do súdnych konaní vedených na súdoch v Slovenskej republike ako vedľajšieho účastníka v spotrebiteľských veciach na strane spotrebiteľov a na zastupovanie združenia v konaniach, do ktorých Združenie vstúpi ako vedľajší účastník na strane spotrebiteľov“. Podaním z 23.2.2012 (došlo na súd 28.2.2012) vedľajší účastník vzniesol námietku premlčania, z obsahu ktorej vyplývajú skutočnosti, ktoré vyplývajú aj z doručeného návrhu na začatie konania (že bol podaný 22.9.2011, že ide o nárok vyplývajúci zo zmluvy o úvere, ktorý odporca nesplácal, že nesplácanie úveru bolo dôvodom pre odstúpenie od zmluvy a že celý dlh sa stal splatným 14.1.2008) a vo všeobecnom konštatovaní, že vedľajší účastník je oprávnený na všetky úkony, na ktoré je oprávnený účastník konania, že ide o úkon urobený v prospech odporcu, že navrhuje, aby sa k vznesenej námietke premlčania aj odporca vyjadril. Vo vyššie uvedenom podaní ďalej uvádza, čo všetko nedokázu priemerní spotrebiteľia, ako sa v súdnom konaní nedokážu brániť, vrátane vznesenia námietky premlčania, a aký je význam tejto námietky. V ďalšom texte vedľajší účastník už len ospravedlňuje svoju neúčast' na nariadenom súdnom pojednávaní (na 22.3.2012), prípadne aj na ďalšom súdnom pojednávaní s tým, že keď bude

potrebný jeho výsluch, navrhuje, aby bol vypočutý dožiadaným súdom a pripojil špecifikáciu doteraz vzniknutých trov konania.

Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa a tiež aj z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu (v napadnutých častiach) súdy neupierajú vedľajšiemu účastníkovi konania právo dať sa zastupovať v súdnom konaní advokátom (§ 245, § 25 ods. 1 O. s. p.). Uzatvárajú ale, že (z hľadiska aplikácie ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p.) nejde o trovy účelne vynaložené na bránenie práva, odporcu. Spôsobom rozhodnutia o trovách konania súdy reagovali na stav vzniknutý množstvom podávaných hromadných žalôb v porovnateľných, skutkovo a právne (v pomerne jednoduchých) veciach, do ktorých vedľajší účastník (taktiež hromadne) vstupoval.

Z obsahu plnomocenstva udeleného vedľajším účastníkom vyplýva, že zástupca je oprávnený najmä na vstup Združenia do súdnych konaní vedených na súdoch v Slovenskej republike ako vedľajší účastník v spotrebiteľských veciach na strane spotrebiteľov a na zastupovanie združenia v týchto konaniach. Jeho podanie, ktorým vzniesol námietku premlčania je tak všeobecné a rámcové, že pod tento (jeden) obsah možno iba dosadiť základné údaje týkajúce sa zmluvy o pôžičke, o odstúpení od zmluvy, o splatnosti celého dlhu a následne dosadiť údaje spôsobilé iba identifikovať vec, ktorá je predmetom konania na tom - ktorom súde v Slovenskej republike. Sám vedľajší účastník konania vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že ide o stovky vecí, v ktorých navrhovateľ uplatňuje na súdoch proti spotrebiteľom premlčané nároky, čiže v týchto veciach aj sám (vedľajší účastník) vstupuje do konania a vznáša (aktuálne upravenú) námietku premlčania.

Za týchto okolností dovolací súd dospel k záveru, že súdy správne poukazovali na skutočnosť, že v preskúmvanej veci ide o rutinnú záležitosť, ktorá je zvládnuteľná prostredníctvom administratívy vedľajšieho účastníka, a na ktorú nebola potrebná odborná pomoc zvoleného advokáta. Je preto nenáležité aj konštatovanie generálneho prokurátora, že pôsobenie vedľajšieho účastníka v konaní nespočívalo len v rutinnom automatickom namietaní premlčania uplatneného práva. Mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov neobsahujú žiadne prvky ľubovôle. Nepriznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi konania je riadne odôvodnené ich nadbytočnosťou a teda aj ich neúčelnosťou. Trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o aktualizáciu tej-ktorej veci a jej individualizáciu na súdoch

v Slovenskej republike nemožno považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde. V takomto prípade zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Treba súhlasiť s názorom, že právo na právnu pomoc a náhrada trov konania sú dve rozdielne veci, ktoré síce spolu súvisia, avšak nie sú neoddeliteľné. Právo na náhradu trov konania (včítane tých, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním advokátom) totiž závisí od iných predpokladov než možnosť nechať sa zastupovať advokátom. Správnosť tohto názoru možno dokumentovať aj tými súdnymi konaniami, v ktorých sa účastníkom náhrada trov konania nepriznáva (napr. rozvod manželstva, kde žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ďalšími) a účastníci konania pritom majú právo nechať sa v súdnom konaní zastupovať. Ak teda súd neprizná náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, keď dospeje k záveru, že trovy nevynaložil účelne, nejde o porušenie práva na právnu pomoc. Vedľajší účastník sa preto mohol dať zastupovať v súdnom konaní advokátom, avšak trovy, ktoré vynaložil v tejto súvislosti, nemožno považovať za trovy účelné. Pokiaľ teda súdy nižších stupňov dospeli k takémuto záveru a vedľajšiemu účastníkovi nepriznali náhradu trov konania, ich rozhodnutia (v tomto smere) sú správne.

Keďže generálny prokurátor v prejednávanej veci neopodstatnene namietal, že rozhodnutia súdov nižších stupňov (v napadnutých častiach) spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.) a v konaní neboli zistené ani vady v zmysle § 243f ods. 1 písm. a/ a b/ O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 O. s. p.).“

III.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

IV.

11. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu, že najvyšší súd ústavne nekonformným a arbitrárnym spôsobom rozhodol v otázke účelnosti vynaložených trov konania.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa čl. 47 odseku 2 rovní.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 37 ods. 2 listiny každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania.

Podľa čl. 37 ods. 3 listiny všetci účastníci sú si v konaní rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti.

13. Pri rozhodovaní orgánov verejnej moci (t. j. aj súdov) o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v konkrétnom právom upravenom procese je nevyhnutné akcentovať princípy demokratického právneho štátu formujúce každé konanie. Tieto princípy nachádzame v ústave v čl. 46 a nasl. ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivý proces), a v neposlednom rade i v čl. 36 a nasl. listiny a čl. 47 charty.

14. Podľa stálej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1

dohovoru a čl. 47 charty) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (porov. I. ÚS 290/08, [II. ÚS 88/01](#), II. ÚS 145/08, III. ÚS 259/2010, IV. ÚS 159/07). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, [IV. ÚS 329/04](#), [IV. ÚS 340/04](#), III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením [§ 157 ods. 2](#) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia rozsudku.

15. Povinnosť súdu zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie [a teda zároveň konkretizovať v odôvodnení rozhodnutia, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov súd vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; detailnosť a obsažnosť odôvodnenia rozhodnutia môže byť v špecifických prípadoch zákonom výslovne zúžená, napríklad vzhľadom na vyhovie všetkým účastníkom konania alebo vzdanie sa opravného prostriedku všetkými účastníkmi konania a pod. (porov. § 157 ods. 3 a 4 OSP)] sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu.

16. Podľa názoru ústavného súdu zásadu rovnosti v konaní zakotvenú v [čl. 47 ods. 3](#) ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny ústavný súd vo svojej judikatúre vykladá tak, že účastníkom konania sa musia vytvoriť rovnaké podmienky a rovnaké procesné postavenie (porov. napr. PL. ÚS 43/95, č. 7/1996 ZNaU). Všeobecné súdy sú podľa uvedenej zásady povinné v súlade so zákonom dať všetkým účastníkom občianskeho súdneho konania rovnakú príležitosť predniesť svoje stanovisko, predniesť rozhodujúce tvrdenia alebo poprieť tvrdenia iného účastníka a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení.

17. Ústavný súd, ktorého úlohou je v zmysle [čl. 124](#) ústavy ochrana ústavnosti, nie je alternatívnou a ani ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (podobne už [II. ÚS 1/95](#), [II. ÚS 21/96](#)). V dôsledku toho sa úloha ústavného súdu obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi (vrátane ich procesného postupu) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu zásadne len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

18. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť občianskeho súdneho procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08).

19. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke účelnosti trov konania najvyšší súd uplatnil zákonom poskytovaný priestor na uváženie účelnosti trov konania, do ktorého ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery najvyššieho súdu. Ústavný súd

konštatuje, že výrok najvyššieho súdu v napadnutom uznesení má dostatočnú oporu v odôvodnení jeho rozhodnutia, pretože najvyšší súd náležite vysvetlil, ktoré právne predpisy aplikoval, tieto súčasne predstavovali právnu úpravu aplikovateľnú na skutkový stav posudzovanej veci a súčasne odôvodnenie napadnutého uznesenia obsahovalo náležitú argumentáciu, prostredníctvom ktorej najvyšší súd dospel k záveru o neúčelnosti vynaložených trov konania zo strany sťažovateľa.

20. Najvyšší súd zároveň poskytol sťažovateľovi príležitosť predniesť svoje stanovisko, predniesť rozhodujúce tvrdenia alebo poprieť tvrdenia iného účastníka a navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Sťažovateľ svoje právo využil a k podanému mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora sa vyjadril. Sťažovateľovi zároveň nebolo zo strany najvyššieho súdu odopreté aktívne uplatňovanie práva na právnu pomoc a sťažovateľ mohol v konaní pred najvyšším uplatniť svoje právo na zastúpenie advokátom (sťažovateľ bol v konaní pred najvyšším súdom zastúpený advokátom JUDr. Ambrózom Motykom).

21. Postup a závery najvyššieho súdu tak *obstoja pre účely skúmania dodržania garancií spravodlivého súdneho konania v zmysle* čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

22. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

23. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že z neho nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a do práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže najvyšší súd v posudzovanom prípade nezasiahol do právneho postavenia sťažovateľa a do jeho ústavných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu arbitrárnym a neodôvodneným spôsobom, a sťažovateľovo právo na ochranu vlastníckeho práva teda nebolo týmto napadnutým uznesením najvyššieho súdu dotknuté ústavne neprípustným spôsobom.

24. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti túto odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu.

V Košiciach 6. novembra 2014